

ŠVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXL (15)
No. (števil.) 36

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
6. septembra 1962

Postavili so temelje

Kakor pri človeku, so tudi v življenju naroda dogodki, ki so mejniki med različnimi obdobji. Nova doba začne. Pojavijo se nove ideje, novi načrti, novi ljudje; vsi ti spremeni tok življenja in ga preusmerijo k določenemu in jasno postavljenemu cilju.

V življenju slovenskega naroda je bil tak mejnik I. katoliški shod, katerega sedemdesetletnico smo obhajali 29., 30. in 31. avgusta. V teh dneh so leta 1892 Slovenci, ki so izpovedovali katoliški svetovni nazor, na sestankih in zborovanjih, ki so bili zaključek dolgotrajnih priprav, razpravljali in sklepali. Niso bila to množična zborovanja. Javni delavci in ideologi iz vseh področij javnega življenja so razčlenjevali tedanje razmere v Sloveniji in končno sklenili, da je treba na osnovi krščanskih resnic uvesti novo življenje med katoliške Slovence. Treba je novega duha v slovensko šolstvo, v umetnost in znanost, v socialno življenje, v tisk, v organizacijo, pa tudi v samo katoliško življenje Slovencev.

Prvi slovenski katoliški shod je bil nujna posledica razmer, ki so tedaj vladali v Sloveniji. V političnem pogledu je na eni strani slovenski liberalizem, oplojen z vsemi slabostmi nemškega liberalizma, hromel politični razvoj našega naroda, na drugi strani pa je zaradi pomanjkanja načelne jasnosti v katoliškem taboru preveč cvetelo tkz. slogaštvo. Sloga za vsako ceno je bilo nekako osnovno opravčilo za politična dejanja. Bila pa je sloga tedaj le prevečkrat tudi oznaka za nejasnost ali dvoletnost. Narod pa je bil tudi razdeljen v dvoje: Na eni strani nemška gospoda, nemški glavarji, nemški sodniki, nemško uradništvo in slovenski gospodarski liberalni mogotci. Na drugi strani pa je bil kmet, od katerega se zahtevala le ena stvar: da ostane na svoji zemlji. Bil pa je kmet tudi žrtev oderuhov. Magnati po deželi, ki so si pridobili kapital z kupčijo ali zakupom užitnin, so dajali kmetu v stiskah posojila, za katera so zahtevali večših tudi po 1% obresti na teden. Kmet, ki je kredit nujno potreboval, ni imel izbire. Zato je šlo toliko kmetov na boben. Temu kmetu, edinemu stanu, ki je bil slovensko narodno zaveden, je stal ob strani samo slovenski duhovnik. V literaturi in umetnosti v nobenem taboru ni bilo jasnosti. Tudi v katoliškem ne.

V neobjavljenih spominih slovenski javni delavec opisuje dobo do osemdesetih let prejšnjega stoletja takole: „To je bila doba zamačvirjenega frazastega domoljubarstva, doba precejšnje duševne lenobe. Samozadovoljni prvaki so se pustili slaviti pri veseljah in vse je bilo zadovoljno. To gospodo je sijajno karikiral Ivan Cankar. Liberalni profesorji so v liberalnem duhu vzgajali inteligenčni naraščaj in akademska društva so liberalizem poglobljala.“ Tako v teh spominih.

Leta 1884 je postal ljubljanski škof dr. Jakob Missa, ki je hotel uveljaviti krščanstvo v javnem življenju. Velika njegova zasluga je, da je poslal mladega Janeza Kreka po izvršenem bogoslovju na dunajski Avguštinej in ga pozneje usmeril na politično polje. V tem času je nastopil dr. Anton Mahnič in z ostro logiko zahteval ločitev duhov. Zarezal je globoko zarezo med svobodomiselnostjo in katoličanstvom. Pisec navedenih spominov pravi o njem: „Pravilno je osvetlil načelno zmedo in breznačelnost takratnih javnih delavcev. Njegova nesreča je bila, da je bil amuzičen in je vzel v umetnosti enako ozkosrčno stališče, kakor so ga zavzemali do tedaj duhovniki pod vplivom janzenizma.“

Zgodovinar Erjavec pa pravi o Mahničju:

„Bil je izrazit intelektualist, v načelnih vprašanih ne le neizprosen in brezobziren, temveč pogosto celo strasten in sam filozofsko podkovan, kakor tedaj morda nihče med Slovenci.“

Leta 1891 je izšla okrožnica papeža Leona XIII. „Rerum Novarum“, ki je imela s'lnvo velik vpliv. Dr. Frančišek Lampe je ustanovil Dom in Svet, ki je proti tradicionalnemu ozkogrudnemu presojanju umetnosti uveljavil pravilno stališče.

Pod vplivom Missijevih in Mahničevih idej se je vršil pred 70 leti I. slovenski katoliški shod, ki je postavil slo-

Ben Bella v boju za oblast

Pretekli četrtek je levičarski vodja alžirskega politbiroja Ben Bella doživel začetek konca svojega vladanja kot absolutni gospodar mlade alžirske države, ko se je na ulicah Alžira zbrala nad 30.000 glava množica muslimanov in začela z izgredu proti njemu in njegovemu politbiroju. Iz tisočih grl je odmeval klic: „Na vešala z 19. marcem!“ To je datum, ko so alžirski delegati podpisali s Francijo v Evianu sporazum, po katerem je Pariz podelil Alžirju neodvisnost.

Toda po tej pogodbi je bila tudi postavljena začasna vlada pod vodstvom Faresa, katera je imela nalogo izvesti čim prej volitve. Namesto teh določil pa je prišlo med alžirskimi političnimi vodji do več tednov trajajočih političnih bojev, iz katerih se je povzpela na predsedniški položaj levičarski Ben Bella, ki je skoro vsa leta protifrancoske revolucije v Alžiru preživel izven Alžira, na varnem v Tunisu. Država pa je medtem v tej politični borbi gospodarsko in socialno propadala zaradi stalnega izseljevanja francoskih naseljencev in bega kapitala iz dežele.

Proti Ben Belli se je najprej uprila vojska villaya 4, tej se je pozneje priključila še villaya 3, kjer gospoduje znani Ben Bellov nasprotnik Belkacem Krim. Uporniški vojaki so ustanovili svojo junto in odvzeli Ben Bellu in njegovemu politbiroju oblast. Ben Bella je nato objavil, da njegov politbiro ne more več vršiti svojih dolžnosti ter je odpovedal splošne volitve, z eno samo kandidatno listo, ki jih je bil prejšnji teden napovedal za 2. septembra.

Komaj 23 dni po prevzemu oblasti, ki jo je iztrgal iz rok začasnemu predsedniku, zahodno nastrojenemu Ben Kedi, so Ben Bella in njegovi štirje tovariši iz politbiroja morali zbežati iz mesta Alžira. Na vse načine je poskušal ločiti alžirsko vojsko od vodstva države, prav tako pa ji tudi onemogočiti sleherni udeleževanje v edini politični stranki narodnoosvobodilne fronte. Vojsko je tudi obtožil umorov, ugrabitev, zaplembe zasebne lastnine in drugih nezakonitih dejanj, kakor tudi „protidržavnega upora“.

Ben Bella je nato takoj zbral svojo vojsko in napovedal napad na mesto Alžir, ki je v oblasti villaya 4. S 30.000 s sovjetskim in češkim orožjem opremljenimi moži se je začel pomikati proti Alžiru. S svojo vztrajno zahtevo po oblasti je tako sedaj pripeljal Alžir na rob državljanske vojne. Kmalu je prišlo do prvih spopadov med njegovimi oddelki in oddelki villaya 4 ter je bilo v nekaj dneh v poličnih bitkah v predmestju Alžira pobitih nad 200 ljudi.

Civilno prebivalstvo se v tej borbi za oblast ni hotelo priključiti ne eni ne

drugi strani. Z demonstracijami so zahtevali takojšen konec sovražnosti. Nostili so napisali: Sedem let vojne je bilo dovolj! V takem vzdušju je minulo nedeljo titularni predsednik Jusuf Ben Kadda pozval vse alžirske politične vodje na takojšen sestanek v Alžir, s čimer naj bi prenehala borba, ki grozi večji novi državo in krvavo državljansko vojno. V svoj poziv je vključil tudi uporniškega Ben Bello, svojega največjega nasprotnika.

Po tem pozivu se je večina vojaštva na obeh straneh bojnih linij umaknila nazaj ter je borba začasno prenehala.

Po dveh mesecih neodvisnosti je položaj v Alžiru naslednji:

Gospodarska aktivnost je padla za 80% v primeri s tisto pred enim letom, v globokem zaledju, na jugu države pa je praktično ni več. V Alžiru je trenutno samo še ok. 300.000 francoskih naseljencev; 700.000 se jih je že izselilo. Dnevno jih še vedno odhaja na stotine, z ladkami in z letali. Nekoč cvetoče mesto Oran, kjer je živel nad 200.000 Evropejcev, danes izgleda kot mesto strahov.

Širni vinogradi propadajo. Kjer so francoski kmetje še ostali, nameravajo obrati še jesensko trgatve, nato pa se tudi izseliti. Svoje družine so večinoma že poslali v Francijo.

Alžirski muslimani so v prvih dneh neodvisnosti pokradli ali uničili velike količine industrijskih in poljedelskih naprav. Osvobodilna vojska je zaplenila in pozneje zapustila uničene na tisoče vozil. Nekaterim podjetjem se je posrečilo odpeljati v Francijo svoje stroje. Pred tremi tedni je bil izvoz strojev iz Alžira prepovedan in ustavljen.

Nove alžirske oblasti nprestanu pozivajo francoske naseljence, naj se vrnejo. Toda zaradi splošnega kaosa se Francozi nečejo vrnati.

Medtem pa se izseljenci kopirajo na drugi strani Sredozemlja, zlasti v Marseillu, kjer stikajo za službami, trgovino in stanovanji. Samo v marsejskem okolišju se je v zadnjih tednih naselilo nad 100.000 repatriiranecv, kakor jih imenujejo francoske oblasti. Drugi se potkajo po francoski Rivieri, spet drugi odhajajo proti Parizu.

V dneh, ko se v Marseillu nakopičijo istočasno več ladij iz Alžira in priletijo od tam tudi več letal, se izkrca in porazgubi po Marseillu tudi do šest tisoč repatriiranecv naenkrat. Brez zasluzka in strehe, brez zadostnih sredstev za normalno življenje, ti repatriiranci še povečujejo število ropov in drugih zločinov v že itak proslulem Marseillu. Po poročilih marsejske policije se je število tatvin in ropov v zadnjih dveh mesecih potrojilo.

I Z T E D N A V T E D E N

Guverner brazilske države Guanabara Lacerda je javno obtožil predsednika dr. Goularta, da namera med 10. in 15. septembra izvršiti državni udar in si prigrabit vso oblast, ki mu jo je po odstopu zadnjega predsednika dr. Quadrosa parlament zelo omejil in jo razdelil med predsednika in poslansko zbornico. V navedenem času nabi se namreč sestala poslanska zbornica ter sprejela potrebne sklepe za izvedbo ljudskega glasovanja o bodoči obliki brazilske vladavine. Sed. predsedniku nasprotni večinski brazilski stranki, konservativna in socialdemokratska, bi najraje sploh onemogočili sestanek parlamenta s tem, da se sej ne bi udeležili. V tem slučaju bi moral odstopiti pred-

sednik vlade Francisco Brocado da Rocha, toda ta slučaj bi lahko izkoristil dr. Goulart ter bi s pomočjo vojske izvršil državni udar. Dr. Goulart je namreč na vodilne vojaške položaje postavil sebi zanesljive generale. Tako je še prav te dni imenoval levičarsko usmerjenega general Bevilacqua za poveljnika II. armadnega zbora. Na Lacerdovo obtožbo predsednika dr. Goularta je doslej javno odgovoril dr. Goulartov svak Leonel Brizola, guverner države Rio Grande do Sul ter je pozval z radijskim govorom delavstvo in študente na splošno stavko, če se zvezni parlament ne bi hotel izreči glede referendumu o bodoči obliki brazilske vladavine.

Na Kubi je zopet vse nemirno pričogovoric, da se bodo nasprotniki Castrovega režima znova izkrcali v provinci Orient na vzhodu otoka in v provinci Las Villas v sredini Kube. Zaradi tega je Castro odredil, da mora biti njegova mliča v pripravnem stanju. Da bi nasprotnike preplašil, je dal znova ustreliti 6 borcev za svobodo v mestu Güenes, istočasno pa dal svojemu zastopniku pri Združenih narodih naročil, da obtožbo ZDA za zadnje obstreljevanje Havane. Med tem so Kubanci streljali s čolnov na neko ameriško letalo, kar je imelo za povod, da so ameriške vojaške oblasti v Karibskem področju dobile povelje, da morajo v bodoče na vsak napad s kubanske strani

odgovoriti z orožjem. Istočasno se je mudil v Sovjetski zvezi minister kubanske industrije dr. „Che“ Guevara. Pri Hruščevu je dosegel, da bo Sovjetska zveza poslala na Kubo — ne živila, ampak še več orožja in še več svojih „tehnikov“. S Kube pa so te dni poslali v Sovjetsko zvezo 1000 fantov, da jih bodo tam vsestransko usposobili za komunistične napadalne propagandiste.

Demokratski senator za Ohio Lausche je zahteval od senatnega zunanjepolitičnega odbora pojasnilo o sporočilih kubanskih emigrantov, da so se na Kubi izkrcali močni sovjetski in kitajski vojaški kontingenti. Po njegovem mnenju namerava Castro te čete uporabiti za napade na Haiti, Jamaico in druge države karibskega področja.

V Evropi so imeli prejšnji teden po-

trebne sunke, ki so zajeli mnogo večje področje, kot pa pri prvih, ki so zlasti prizadeli kraje in mesta v Italiji v pasu od Neaplja proti Bariju. Zadnje potresne suke so čutili tudi na severu Italije v Bolzanu, v Jugoslaviji v več mestih, n. pr. v Sarajevu, prav tako, in sicer še mnogo huje pa v Grčiji. Prejšnjo soboto pa so se potresni sunki razširili dalje v Azijo ter so imeli v Iranu — Perziji, najhujši potres, kar jih sploh doslej pomnijo. Prizadel je severozahodno področje države, njegovo središče je pa bilo nekje med Havadanom in Gazvinom. Potresni sunki, ki so si sledili v času šestih ur, so na področju 35.000 kv. kilometrov južno in jugozahodno od Teherana porušili sploh vsa mesta in naselja. Število človeških žrtev gre v tisoče. Sodiijo, da jih bo do 20.000.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Dogodki pred imenovanjem novega ministra za narodno obrambo

Zadnjič smo zapisali, da vsi znaki kažejo, da se položaj v vojski urejuje. Pa sta se nepričakovano pojavila dva dogodka, ki sta jasno potrdila, da temu ni tako. Poveljnik konjenškega polka gen. Ongania je glavnemu poveljniku vojske generalu Lori poslal spomenico, v kateri mu je povedal mnenje tistega dela častnikov, ki se imenujejo legalisti, ki branijo in zagovarjajo obstoječe stanje ter so proti dogodkom, ki so se v zadnjih letih, zlasti pa v zadnjem času, odigrali v vojski. Za te dogodke pravi, da so povzročili ugledu države doma in v svetu ogromno škodo, še večja je pa škoda, ki jo je utrpela avtoriteta oblast. Vojaškim oblastem očita pristranost. Pravi, da niso postopale enako s tistimi, ki so pri zadnjih dogodkih branili zakonitost in s tistimi, ki so uprizarjali upore. Odločno je nastopil tudi proti vmešavanju vojne mornarice ter orožništva v čisto notranje zadeve vojske.

Posledica te spomenice je bila odstavitve generala Onganie kot poveljnika konjenškega polka. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Pascual Angel Pizarini, ki je ob prevzemu poveljstva nad polkom naglašal vojaške vrline svojega predhodnika ter zahteval, da mu bodo vodilo pri njegovem zadržanju.

Drugo presenečenje je napravil polkovnik Juan Guevara. Trenutno je čakal na novo razporeditev v personalnem oddelku vojnega ministrstva. Med osvobodilno revolucijo se je boril pod poveljstvom generala Lonardija, pozneje bil vojaški ataše v Siriji in Libanonu, zatem pa profesor na višji vojaški akademiji. Tudi ta častnik navaja v proglasu, ki ga je razposlal na vse vojaške enote v državi, vse važnejše vojaške krize v Argentini in poimenuje omenja osebnosti, ki so v njih igrala najvažnejše vloge. Tako zlasti biv. glavnega poveljnika vojske gen. Severa Toranza Montera v zvezi z vojaško krizo 11. avgusta 1961 in njegovga mlajšega brata Federca Toranza Montera v zvezi z zadnjo vojaško krizo. Pravi, da so tisti, ki so se upirali in bili neposlušni zakonitim državnim oblastem, za to dobivali še nagrade v obliki novih položajev, tisti pa, ki so branili zakonitost, da so bili preganjani. Svoj poziv je zaključil takole: „če je zahteva po pravici upor, potem smo od današnjega dne naprej uporniki; če je borba za red upor, potem smo od tega trenutka naprej uporniki.“ Argentinci, zadositi je že laži in ponižanj! Bodimo sposobni zgraditi si bodočnost z zaupanjem v Boga, ki nam je dal več, kot pa potrebujemo. Ostalo postavimo mi sami.“

Vojaške oblasti so uvedle preiskavo, da bi ugotovile, kako je mogel polkovnik Guevara razposlati omenjen proglas na vojaška poveljstva v notranjost države, proti njemu uvedle postopanje in ga pozvale na zaslisanje. Polkovnik Guevara je pa izginil in ga še do danes niso dobili.

Imenovanje novega obrambnega ministra

Po daljšem izbiranju primernih osebnosti za pojačanje vladne ekipe na eni strani ter za ureditev razmer v vojski, je padla izbira na starega in vplivne-

ga častnika Adolfa Lanusa, uvodničarja velikega buenosaireskega dnevnika La Prensa. Mož je star 70 let, pri Prensi deluje že od leta 1919. Bil je nekaj časa v prov. La Rioja poslanec in guverner, v vladi osvobodilne revolucije do leta 1967 drž. tajnik za tisk, nato pa veleposlanik v Uruguayu. Nato se je znova vrnil v Prenso, odkoder je sedaj prevzel mesto ministra za narodno obrambo. Mož, torej, ki uživa zaupanje tako v demokratskih polit. strankah, kakor v vojski.

Prejšnjo soboto je minister Lanus v izjavi nakazal smernice svojega dela. V ta namen je citiral izjave obojazenih sil. Tisto, ki je bila izdana takoj po končani osvobodilni revoluciji in tisto po zadnji krizi v vojski. V prvi je argentinska vojska povedala svoje stališče do premaganega in pobeglega nosilca prejšnjega režima, ki je vsa sredstva uporabljal samo v to, da bi se ohranil na oblasti, po porazu pa gledal samo, kako bi pobegnil in rešil svoje premoženje. Na narod, na državo ni mislil. Iz zadnje izjave drž. tajnika za vojsko gen. Saravia je citiral tisti del, ki govori o tem, da „vojska živi in bo živela v spoštovanju etičnega čutila in idealov, ki so vodili osvobodilno revolucijo“. Naglašil je tudi, da so ti ideali tudi njegovi ideali. Končno je omenjal še odstavke iz nedavnega govora predsednika dr. Guida o nemožnosti vračanja na staro in notr. min. dr. Adrogueta kot začasnega min. za narodno obrambo, da so si obojene sile edine v vsem, kar se nanaša na varnost, red in socialni mir. Svoj govor je zaključil z besedami: Pot je odprta in cilj je jasen. V min. za nar. obrambo bom služil omenjenim idealom kot tolmač razpoloženja in hotenja obojazenih sil, združenih v disciplini predpisov, ki urejajo njihovo notranje delovanje in solidarnim v disciplini, ki jo narekuje tako civilistom, kakor vojakom demokratska tradicija države.

Novi mezdni spori

Grafično delavstvo, zaposleno v tiskarskih podjetjih, ki izdajajo buenosaireske jutranje dnevnike La Prensa, La Nación, El Mundo in Clarin, je že nekaj časa z lastniki omenjenih listov v mezdnom sporu, čeprav mu isti dajejo znatno višje prejemke, kakor jim pa po pogodbi pripadajo. Pa so kljub temu s stavkanjem zavirali redno izhajanje navedenih listov. Min. za delo in soc. varnost je grafično delavstvo pozvalo, da mora prenehati s sabotiranjem dela po tiskarnah in s tem omogočiti redno izhajanje buenosaireskih jutranjnikov, istočasno pa lastnike jutranjih listov in predstavnike grafičnega delavstva pozvalo na razgovor dne 1. t. m. v ministrstvo za delo. Sindikat grafičnega delavstva ni maral izvršiti naročila ministrstva in je grafično delavstvo še naprej oviralo redno izhajanje jutranjnikov z neprestanimi stavkami. Zaradi tega je ministrstvo sindikatu grafičnih delavcev odvzelo gremialno osebnost. Isto je storilo s sindikatom tekstilnih delavcev, ker ni dovolil knjigovodjem min. za delo pregleda denarnega poslovanja v sindikatu. Čuti je bilo namreč že ponovno, da delavski sindikati, ki jih imajo peronisti v rokah, denarna sredstva, s katerimi razpolagajo sindikati, uporabljajo tudi v politične svrhe.

Vodja tekstilnega gremija Andres Franiš je na odvzem gremialneoseb.

Podpirajmo!

Gojenci škofovega zavoda v Adroguju so nas s svojo skrbno in lepo pripravljeno akademijo v nedeljo dne 26. avgusta t. l. povedli v sezono letošnjih mladinskih športnih in kulturnih prireditvev, ki bodo skoro vsako nedeljo v septembru in oktobru.

Prejšnjo nedeljo, dne 2. septembra, je bila zbrana v Našem domu v San Justu slovenska mladina te velike in močne slovenske naselbine. Imela je svoj prvi celodnevni mladinski dan s športnimi nastopi, obenem si pa tudi določila program za bodoče delo. V nedeljo dne 16. septembra t. l. se bo v Slovenski vasi v Lanúsu začel že deseti, t. j. jubilejni dan tamošnje narodno zavodne slovenske mladine. Obenem bo prireditve že začetek velikih mladinskih športnih dni, ki jih je pripravila Slovenska fantovska zveza v Buenos Airesu, pri katerih bodo sodelovali prav vsi odseki Slov. fant. zveze na področju Vel. Buenos Airesa. Te prireditve, tekmovanja v različnih športnih panogah, bodo vse do meseca novembra ter bodo zaključene na že tradicionalni novembrski mladinski prireditvi v Morónu.

Poleg teh športnih prireditvev imamo po odsekih fantovskih in dekliških organizacij redne sestanke z zanimivimi predavanji. V zadnjem času je bilo največ referatov o zadnji papeški socijalni okrožnici: „Mati in učiteljica“. Slovenska mladina v Mendози bo pa letos imela tudi že tradicionalne mladinske dneve, na katerih bo razpravljala o najbolj pereh narodnih in izselj. vprašanjih.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da je slovenska mladina v Argentini močno vključena v organizirano slovensko izseljensko delavno skupnost, da se vsestransko udejstvuje v lastnih organizacijah in društvih, rada pa tudi pomaga pri delu v splošnih ustanovah slovenskih demokratičnih izseljencev. Tega dejstva smo lahko veseli. Vidimo namreč, da slovenska mladina ni „za nič“, kot nekateri včasih mislijo, ampak, da se resno zaveda svojih nalog, ki jih ima do slovenske izseljenske skupnosti in do slovenskega naroda.

Njeno delo pa ni lahko. Zato jo je treba podpreti. Močno podpreti. Pa ne samo z razumevanjem, ampak tudi vsestransko, kajti mladina je tista, ki lahko mnogo bolje, mnogo bolj učinkovito opravlja svoje poslanstvo med mladno samo, kakor pa odrasli, da jo navezuje na slovenske organizacije, na slovensko skupnost in jo tako ohranja zvesto slovenskim narodnim in verskim tradicijam. Zato naj ne bo nikomur žal ne truda ne žrtev, kadar gre za slovensko mladino. Izkazimo ji tudi priznanje, ki ga za to plemenito in nesebično delo zasluži. Eden od načinov, da to storimo, je gotovo ta, da jo s svojo udeležbo na njenih mladinskih prireditvah moralno in gmotno podpremo, da bo lahko nadaljevala svoje koristno delo med slovensko mladino.

General Antonio Briceño Linares, vrhovni poveljnik venezuelske vojske je ob zadnjem obisku v ZDA Kennedyju izjavil, da vedno večji vojaški kontingenti na Kubo ne predstavljajo samo nevarnosti za Venezuelo, ampak tudi za vse ostale države Južne Amerike.

Pred krstno predstavo Rozmanove igre: Obsodili so Kristusa

V soboto, dne 15. sept., ob 19,30 in v nedeljo, 16. sept., ob 17, v Teatro 850 (calle Montevideo 850, Capital) bo gledališki odsek Slovenske kulturne akcije vprizoril prvič na odru novo igro dr. Branka Rozmana: Obsodili so Kristusa, katere čisti dobiček je namenjen za razširjenje Rozmanovega zavoda v Adroguju. Zaradi kulturnega dogodka samega, pa tudi zaradi namena, zasluži ta predstava širši publiciteti in poudarjeno opozoritev.

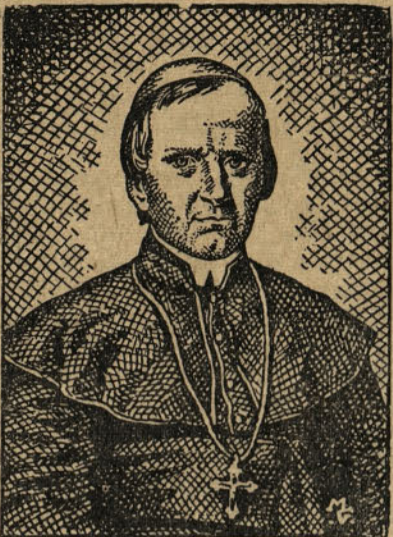
Dr. Branko Rozman, ekonom in profesor v škofovem zavodu, sestavljalec njihovih javnih akademij, ki najdejo slednje leto tako priznanje med občinstvom, je v literarnem življenju pesnik, ki je izdal že svoj čas pesniško zbirko „Na steni spi čas“ (Rim 1954), pa tudi pripovednik črtic po raznih revijah, zadnja leta pa se peča pred vsem z dramatikom. Tako sta šli čez oder že njegovi dve dramatski stvari: baladni monolog „Roka za steno“, pa celovečerna igra „Človek, ki je ubil Boga“. Snov obestvaritev je tragedija in problematika naše revolucije. Obvede dramatski deli je odrosko pripravil režiser N. Jelocnik.

Zdaj je napisal svojo tretjo dramo „Obsodili so Kristusa“. Ni to pasijon, kot je Gregorinovo „Obiskanje“. Pa zopet ni to zgolj analitično sceriranje Kristusovega procesa, kakor ga je napisal Fabri. Rozmanu ne gre toliko za sodno postopanje procesa samega, temveč bolj

OB STOLETNICI SLOMSKOVE SMRTI

Dolznost svoj jezik spostovati

A. M. Slomšek

Antoninus Marinus Slomšek

ravsko deželo, povsod boš našel svojo slovensko žlahto.

Za slovenski jezik se malo zmeni le tisti, ki sveta ne pozna in ne ve, kakšni ljudje živijo po svetu. Tak je podoben nevednemu otroku, ki tudi misli, da je Celovško jezero največje morje na svetu in da je onkraj Ljubela že konec sveta.

Kdor svoj materni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah tepta in ne ve, koliko škodo si dela. Materinski jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od staršev; skrbno smo ga dolžni ohraniti, olupati in zapustiti svojim mlajšim. Človeški jezik je talent, ki nam ga je izročil Gospod mebes in zemlje, da bi z njim barantali in storili veliko dobička. Kdor svoj materni jezik pozabi, svoj talent malo pridno zakopje; Bog bo enkrat terjal in vsi zaničevalci svojega poštenega jezika bodo potisnjeni v vnanjo temo. Oj, ljubi in poštini slovenski materinski jezik, v katerem sem prvič klical svojo ljubeznivo mamo in dobrega ateja, v katerem so me moja mati učili spoznavati Boga, v katerem sem prvič častil svojega Stvarnika! Tebe hočem, kakor najdražji spomin svojih staršev, hvaležno spoštovati in ohraniti, za tvojo čast in lepoto, skrbeti po pameti, kolikor premorem; v slovenskem jeziku do poslednje ure najrajši hvaliti Boga; v slovenskem jeziku najrajši učiti svoje ljube brate in sestre Slovence in želim kakor hvaležni sin svoje ljube matere, da, kakor je bila moja prva beseda slovenska, tako naj bo slovenska tudi moja zadnja.

Tabor slovenskih bojovnikov

V nedeljo, 2. t. m., je imelo Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini na Pristavi v Moronu štiri redni letni Tabor (občni zbor), ki se je ob devetih dopoldne začel s sv. mašo, katero je daroval za padle borce kurat g. Jože Guštin. V pridigi je poudaril, da morajo biti protikomunistični borci kakor usmiljeni Samaritan do današnjega sveta, ki je kakor človek, kateri je padel v roke razbojnikom — komunistom.

Po službi božji je starešina Ivan Korošec začel občni zbor. Zadonela je pesem Mi legionarji, kateri je sledila recitacija Dušana Dimnika odlomka iz Črne maše za pobte Slovence. Zaradi službene odsotnosti napovedanega govornika dr. Stanka Kocipra je govoril tajnik društva Anton Sušteršič. Med drugim je dejal: „Spominška proslava ni uspešna, če se omeji samo na zunanji videz. Mora vtisniti voljo do dela in borbe proti komunizmu. To borbo je treba izčistiti napak, ki jo zavirajo. Kaže, kakor da nas Grčarice, Turjak, Vetrinje še niso izučili.“ Zatem je našteval konkretne primere, ki po njego-

vem mnenju ne koristijo protikomunistični borbi.

Po domobranski himni „Oče, mati“ je starešina Ivan Korošec pozdravil navzočega tajnika NO za Slovenijo Miloša Stareta, kurata Jožeta Guština in ostale soborce in povedal: „... Pred nekaj urami, so večeraj zvečer zborovali tudi borci, člani in v zvezi društev slov. protikom. borcev v Torontu v Kanadi. Tako smo z njimi tudi časovno edini, ko dvigamo svoj glas od severnega do južnega pola. Kajti ni mesta za ta naš glas v zasluženi domovini. Smo kakor družina, da si povemo svoje načrte in se pogovorimo o svojih uspehih. Tak tabor je, kakor da bi bili na oddihu v naši borbi proti komunizmu. Tabor naj bo dan našega bratstva na naši začetni poti.“

Za skrutinatorja sta bila nato imenovana Franc Krštof in Janez Brula, za zapisnikarja Tabora pa inž. Tone Matičič.

Sledila so poročila starešinstva in nadzornega odbora. Poročila so podali strokovni načelnik Miloš Pregelj, članski načelnik Bogo Pregelj, gospodarski

In tu je zopet stikališče Rozmanove drame s časom naše revolucije. Nikjer ne govori o našem boju, toda ta boj za ubijanje najboljšega človeka v imenu lažne svetosti... se vrši pred nami s termini naše revolucije, sodobnega poimenovanja starih duhovnih silnic, tako, da nam je sojenje Kristusu približano v času in besedi, nam postane sodoben razplet dogodkov, v katerem so tudi pri nas na ta način ubijali Boga. „Človek, ki je ubil Boga“, je tu dobil dopolnilo v zgodovinskem prikazovanju umora resničnega Boga, Kristusa, ki se bo ponavljal do večnosti, s prav takimi oblikami organiziranja, izdaje, obsodbe in izvršitve. Vsa igra je zgodovinska, pa sodobna obenem, je palestinska pa slovenska, je judovska pa komunistična po dialektiki, je brečasovna, pa prilagojena vsakemu času.

Zato je dal režiser Jelocnik osebam nastopati — v sodobnih, ne zgodovinskih oblačilih, in igro postavil v brečasovno čas. Igra, ki pomeni kot izvirno dramatsko delo našega tukašnjega pisatelja, gotovo dogodek, vabi tudi že v vsebno samo čimširše vrste naših ljudi. Bo pa tudi kot odrosko delo zanimivost prve vrste, kjer bo dramatske like oseb, pa stopnjevanje dejanja ustvarjala četvorica igralcev, kakor so Jelocnik, Borštnik, Markež in Rezelj v režiji Jelocnika, ki je po zamisli in izvedbi vedno iznajdljiv ter v scenografiji slikarja Volovška. Še celo pa, ko gre za pomoč Slovenske kulturne akcije škofovmu zavodu.

načelnik Jože Jenko, tajnik Tone Sušteršič, tiskovni referent in urednik Vestnika Pavle Rant, upravnik Vestnika Janez Kralj in starešina Ivan Korošec.

Iz podanih poročil je omeniti naslednje:

V pretekli poslovni dobi je imelo društvo 15 sej. Stikov z drugimi protikomunističnimi organizacijami ni bilo. Zanimanje za društveno glasilo Vestnik je vedno večje. V Argentini se je objavilo precej novih naročnikov, v Severni Ameriki jih je pa nekaj odpadlo.

Pri nabiranju novega članstva se je pokazalo, da akcija s pismeninim vabilom ni bila uspešna. Uspešni so samo osebni stiki. Nove sekcije ni bilo ustanovljene nobene. Sekcije v Cordobi in v Miramarju lepo delujeta, v Mendози pa se iz neznanih razlogov še ni mogla ustanoviti.

Društvo je svoje člane usmerjalo k idejnemu in umskemu delu. Ustanovljen je bil šahovski odsek, katerega vodja je Franc Pregelj. Med letom je bilo organiziranih več predavanj. Izrečena je bila zahvala upravam Svobodne Slovenije, Oznanila in Vestnika za objavljanje poročil in obvestil, in vodstvom posameznih slovenskih domov za prostore, ki so jih dajali društvu za njegove prireditve.

Direktor dušnih pastirjev v Argentini g. Anton Orehar je bil ob svojem odhodu v Evropo naprošen, naj opravi mašo v vetrinjski cerkvi za vse padle protikom. borece.

Poročilo je sledila debata, pri kateri se je prvi oglašil Maks Loh, ki je med drugim dejal: „Čuvati narodnost in vero je namen našega društva. Smo kakor domovina v malem. Toda delovanje društva ni omejeno samo na Buenos Aires. Za vzdrževanje stika na tako velikem področju imamo tisk. Toda v tisku je letošnje društvo popolnoma odpovedalo. Ni secer to krivda urednika in obžalujem, da so ga toliko blatili. Za tisk je odgovoren, moralno in materialno, odbor društva kot celota. Kar je v Vestniku pisal Bajlec, so stvari, ki se ne bodo mogle več popraviti. Odbor društva bi moral preprečiti vso stvar. Za vsako stvar sunt certi denique fines. Toda Bajlecu ne zamerim, kar je pisal. Ker on takrat, ko je prišel v Ljubljano in še niti danes ni domel borbe proti komunizmu. Zanj je bila največja notranja nesreča sovražnikova okupacija, za nas pa je bila sovražnikova okupacija zunanja nesreča, ki bo minila, komunistična revolucija pa notranja nesreča naroda, proti kateri je treba z vsjo silo nastopiti. Borba z Nemci je bila dejansko končana že 7. 7. 1944 s sporazumom med Globočnikom in partizani. Zato je smešno govoriti o ne vem kako hudj borbi z Nemci 3. maja 1945. Za vse trditve je pa tudi treba imeti dokaze.“

Maksu Lohu sta nato predsednik tabora Janez Kralj, kakor tudi urednik lista Pavle Rant pojasnila stališče lista in odbora, ki je v tem, da so pripravljene objaviti v Vestniku vsak popravek ali pojasnilo in vsako netočnost, ki jo zagreši katerikoli pisec v listu. Pojasnilo ali odgovor naj bo podpisano. Sma-trajo, da je to edina pot, po kateri bomo prišli do resnice.

K besedi se je oglašil Miloš Stare, ki je podal naslednje misli:

Neki znani slovenski pisatelj je v mladih letih napisal: Sma-tram vsakega človeka za slabega, dokler ne dobim nasprotnih dokazov. Ko sem bral njegovo knjigo, sem se večkrat ustavljal ob tem stavku. Mnenja sem bil, da mora biti grozno živeti v takim prepričanju. To se je pogosto pokazalo tudi pri tem pisatelju. Organizacija protikomunističnih borcev je lepa organizacija. Organizacija borcev za svobodo lastnega naroda. Borcev, ki so bili pripravljene za idejo tvegati vse, tudi življenje. Da bomo lepo med seboj živeli, naj bo naše vodilo:

Vsak človek je dober, dokler nima-mo o njem dokazov, da je slab. Pred leti sem moral napisati spominke besede pok. generalu Rupniku. Sprva sem mislil, da ne bom mogel. Preveč besed in dejanj generala Rupnika mi je prišlo v spomin, katerih za časa revolucije nisem razumel, ali sem bil povsem nasprotnega mnenja. Ker ga osebno nisem poznal, sem prošil tiste, ki so ga poznali, naj mi govorijo o njem. Dve lastnosti so mi jasno prikazali: Da je bil osebno izredno pošten moč in da je bil odločen in dosleden nasprotnik materialističnega komunizma. Bila je dovolj, da sem mu napisal spominke besede. O njegovih dejanjih in besedah, ki jih nisem razumel, ali sem jim bil nasproten, pa naj sodi zgodovina. Ta bo sodila tudi tvoje in moje delo, kakor sodi vsakega, ki je stopil na javno pozornico. Vsak človek je dober, dokler ni nasprotnih dokazov. Naj velja to tudi za javnega delavca. Njegove napake v

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

nosti tekstilnemu sindikatu dejal, da „sedaj ne preostaja nič drugega, kakor da napravijo socialno revolucijo“, August Vandor, tajnik sindikata kovinarjev, je pa zagrozil, da bodo kovinarji vztrajali s tekstilci v solidarnosti tako dolgo, „dokler vlada ne bo popustila, ali jih pa našla v boju na ulici pri barikadah“.

Poštni nameščenci so pa 24. avgusta t. l. proglasili stavko za nedoločen čas, ker jim poštna uprava še ni bila izplačala juljskih plač. Poštna uprava je vse nameščentvo pozvala, naj se vrne na delo, kar se pa ni zgodilo. Zato je odzvala gremialno osebnost tudi poštne-mu sindikatu, zadnje dni prejšnjega tedna pa začela izvajati zakonsko določilo o odpustu tistih nameščencev, ki so v let. letu že 10 dni neopravičeno izostali od dela, istocasno pa je poštna uprava začela sprejemati prijave novih moči.

O položaju v posameznih gremijih je bil ponovno razgovor tudi v Glavni konfederaciji za delo. Pri isti ustanovi se nadaljujejo tudi sestanki, na katere CGT vabi tudi predstavnike političnih strank. Na sestankih je govor tudi o političnih vprašanjih in o nastopanju proti vladi in ne samo o gremialnih, zato je vlada opozorila javnost, da bo še naprej spoštovala delo sindikatov, v kolikor se res nanaša na zaščito koristi nameščentva, ne bo pa trpela, da bi politizirajoči voditelji sindikatov delavske ustanove izkoristili za pozivanje javnosti na upor. Z zakonskim predpisom je tudi ponovno urenila vprašanje stavk. Pripravljala tudi spremembo zakona o bivanju.

delu naj sodi zgodovina, nam pa naj bodo nauk, da jih ne bomo ponavljali. Upam si trditi, da ni nikogar med nami, ki v štirih letih revolucije ne bi storil nobene napake. Idejno smo bili močni. Naša pot pravilna, naš cilj jasev. V praksi in taktiki smo šli kljub enotnosti cilja in ideje včasih tako sam sebi, da nam je bilo v škodo. H koncu je poudarjal: Ne sme se dogajati, kakor se je dogodilo predsedniku Narodnega odbora dr. Basaju, ko mu je bivši protikomunistični borec v zvezi z dogodki 3. maja vrgel v obraz hudo žaljivo. Bridko je moralo biti pri sruču 75-letnemu možu, ki je vreden vsega spoštovanja, ko mi je v zvezi z navedenim dogodkom zapisal v pismu:

Nikoli nisem bil politik in sem res delal samo za naše zadružništvo. Ko nihče ni hotel prevzeti predsedstva pri Narodnem odboru, so me tako dolgo pregovarjali, da sem šel v to. Oba sinova sta bila dombranca in oba kljub mladim letom, 16 in 18 let, ubita. Pa me danes na tak način žalijo. Upam na Sodnika, ki bo pravičnejši kot tisti, ki tako mislijo o meni.

Ko je nato ugotavljal kako sleherni izmed nas nosi svojo bolečino, ki mu jo je zadala revolucija, je zaključil svoja izvajanja s pozivom: Bodimo si dobri ljudje med seboj!

Miloš Stare se je nato poslovil.

K besedi se je prijavil še Franc Krštof, ki je poudarjal, da je treba ločiti dve vrsti ljudi v času revolucije: tiste, ki so bili v Ljubljani, in tiste, ki so bili na terenu. Kaže, da smo bili in da smo še pre malo dorasli 1) za pisanje in 2) za branje. Treba je kritično pisati in tudi kritično brati. Če tega ne dosežemo, potem še dolgo ne bomo sposobni za demokracijo.

Po končani debati je nato odbor predlagal zvišanje mesečne članarine na 15 pesov, dalje, naj se doseže, da bo v slovenski kapeli na Ramón Falconu v Bs. Airesu vzidana spominška plošča za padle protikom. borece, pod katero naj se vzdajo kosti enega od padlih borcev (predlog Maksa Loha), dalje, da je treba stopiti v stik z drugim protikomunističnimi organizacijami, tudi argentinskimi in da naj se prapor Društva nosi na vsakoletni procesiji v Lujanu.

Društvo je ustanovilo sedaj tudi glasbeno sekcijo pod vodstvom Silva Lipuščka.

Sledile so volitve novega odbora. Starešina je ostal naprej Ivan Korošec. Tudi ves ostali odbor je bil le malo spremenjen. Namesto dosedanjega tajnika Antona Sušteršiča je bil izvoljen Beno Tičar. Za zastavonošo je bil imenovan Vencelj Dolenje.

Pismene pozdrave so poslali predsedniku NO dr. Mihi Kreku, g. Antonu Oreharju kot direktorju slov. dušnih pastir v Argentini in zvezi društev protikomunističnih borcev v ZDA oz. Toronto

S pesmijo „Naj čuje nas“ je bil dopoldanski del tabora zaključen, nakaš je ob dočkem asadu in rujnem vincu razvijal živahen pogovor med borci še v pozno popoldne.

Novice iz Slovenije

Ljubljanski festival je že mednarodno znana vsakoletna velika kulturna prireditelj slovenske prestolnice. Letošnji se je začel sredi junija, prireditve so pa trajale vse do 1. septembra. Program let. festivala je obsegal II. revijo sodobnega jugoslovanskega baleta, I. poletno revijo ljubljanskih gledališč ter nastope domačih in tujih folklornih skupin. Razen tega so bile še predstave Lorrove „Lepe čevljarke“ v izvedbi Mladinskega gledališča, Marceaujevega „Jajca“ in Kreftovih „Kramjskih komedijantov“ ter koncertna nastopa akademskega pevskega zbora iz Osla. Revija sodobnega jugoslovanskega baleta je bila od 1. do 8. julija. Nastopili so baletni ansambli iz Ljubljane, Zagreba, Reke, Sarajeva in Skoplja. Zagrebčani so izvajali Kobaljčevega „Gibe“, Bartokovega „Čudovitega mandarina“, de Fallov „Trio-geljnič“ in Čajkovskega „Labodje jezero“, operni plesalci iz Reke Geshwinovega „Amerikanca v Parizu“, švarovo „Sinojijo de camara“ in Stravinskovega „Petruško“, člani sarajevskega baleta „Romeo in Julija“, ljubljanski operni balet Osterčeve „Iluzije“, Makedonci, člani skopljanskega baleta, pa so nastupili Prokofjevo „Klasično simfonijo“, de Fallovo „Ljubezno čarovnico“ ter

Brandjolice „Predmestne variacije“. Od folklornih skupin je omeniti, da je makedonska folklorna skupina pripravila „Bisere jugoslovanske folklorne“. Poleg te pa so med drugim nastopile tudi še folklorna skupina iz Guineje „Kejta Fodeba“, ukrajinska skupina Verlovka in madžarski folklorni ansambl iz Budimpešte.

Umrli so. V Ljubljani: Ivana Avsec, upok., Marija Pasler, delavka, Julijana Elsner, upok., Franc Sonc, Ana Cesar, roj. Bergant, Gusti Tosti, roj. Roscher, Mateja Otrin, dijakinja, Ivanka Huebner, roj. Herzog, Pavel Urančar, Jani Pečnik, Gabrijela Kinkelj, roj. Knafelc, Jože Šteblaj, upok., Vera Damjan, Henrik Lobe, nadočitelj v p., Alfonz Dolher, Marjeta Hudolin, roj. Oblak in Jakob Smolej v Dovjem, Jakobina Torkar iz Lesc, Ivanka Dremelj, roj. Hiti na Rudniku, Roza Kunstl v Novem mestu, Janez Grasmajer iz Bistrice pri Trzinu, Silvan Grbec v Izoli, Ana Škufca roj. Sevek v Lokrovcu, Jože Galjot v Velesovem, Franc Laneger v Celju, Alojzija Sekš, roj. Križnik v Zagorju, Anton Petkovšek v Bistri, Francka Kovač, na Raketu, Alojzija Klinar v Dovjem, Anton Petkovšek na Vrhniki, Marko Bizant v Medvodah-Preski in Ivana Žetko v Koprju.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES PRIREDITVE

September

Sobota 8. Ob 19 urj koncert kvarteta Finkovih. Av. Sta. Fe 1145.

Nedelja 9. Obletnica blagoslovitve Slomškovega doma v Ramos Mejii. Začetek ob 11,30 s sv. mašo. Romanje Družabne pravde v Slovensko vas v Lanús.

Sobota 15. Krstna predstava Rozmanove drame Obsodili so Kristusa, ob 19,30. 'Teatro 850' Montevideo 850.

Nedelja 16. Ponovitev predstave Rozmanove drame ob 17. uri. X. mladinski dan slovenske mladine v Lanusu. Pričetek s sv. mašo ob 9,30; otvoritev Mladinskih sportnih dni.

Nedelja 23. V Slomškovem domu prazna 100-letnica Slomškove smrti. Začetek proslave s sv. mašo ob 11.

Osebnostne novice

† **Jože Menič.** Zadnje dni avgusta je postal žrtev avtomobilske nesreče, sin primorskega rojaka v mestu Pachecho Jože Menič. K zadnjemu počitku so ga položili 27. avgusta t. l. Naj počiva v miru, staršem in ostalim sorodnikom pa iskreno sožalje!

SAN MARTIN

Proslava socialne okrožnice „Mati in učiteljica“ se je vršila preteklo nedeljo dopoldne v Slov. domu. Udeležba je bila prav lepa in je potrebo pohvaliti zlasti sanmartinsko mladino, ki se je te proslave udeležila v tako lepem številu. Začel je proslavo kulturni referent doma prof. Zupan, ki je pozdravil predavatelja vseuč. prof. dr. Ignacija Lenčka in navzoče. Slov. pevski zbor iz

San Martina pod vodstvom g. Duha je zapel dve pesmi: Zvonikarjeva (Potočnik) in Večer (Aljaž). Dr. Lenček je nato zelo lepo orisal pomen nove socialne okrožnice za današnji čas, in potrebo, da Slovenci spoznajo in študiramo krščanski socialni nauk, ki je v strnjeni in razumljivi obliki podan v omenjeni okrožnici. Predavanje je bilo tako zanimivo, da se je navzočim zdelo kar prekratko. Krepko ploskanje je bila nagrada predavatelju za njegov trud. Prof. Zupan je nato zaključil lepo uspešno proslavo.

MORON-CASTELAR

Sestanek moronskega odseka SFZ

Bil je v soboto, 1. septembra. Vodil ga je Ivo Majhen. Udeležba na njem je bila skoro polnoštevna. Avgust Poglaben je imel navduševalen govor o Slovenski hiši, pojasnila o njej je pa dal duh, vodja g. dr. Starc. Več fantov se je takoj priglasilo za prostovoljno delo. Tone Mizerit je imel zatem referat o nalogah slovenske mladine v izseljenstvu, nakar sta sedeli poročili: blagajnika Matjaža Kunčiča in športnega referenta Boža Vivotaja o pripravah za športne dni. Tine Vivot pa je vodil peaje, s katerim so fantje zaključili sestanek.

RAMOS MEJIA

V zadnjem času smo imeli več prireditvev.

Na V. prosvetnem večeru (28. jul.) je predaval g. prof. dr. Vinko Brumen o našem kulturnem delu. Za uvodno točko večera je možki zbor SPZ Gallus zapel venček narodnih. Pevski nastop,

I. MLADINSKI DAN V SAN JUSTU

V nedeljo, 2. septembra, nam je sanjuška mladina pripravila prijetno presenečenje; pripravila je svoj mladinski dan z bogatim sporedom. Če upoštevamo dejstvo, da odseka, tako dekliski kot fantovski, ne delujeta več kot nekaj mesecev, potem jim moramo samo čestitati k njihovi delavnosti in se skupaj z njimi veseliti uspehov. Naj še omenimo, da je fantovski odsek včlanjen v SFZ, in dekliski pa v SDO.

Mladinski dan se je pričel s sveto mašo v farni cerkvi od obilni udeležbi mladine. Sv. mašo je daroval g. Janko Mernik, krajevni dušni pastir in duhovni vodja mladinskih organizacij v San Justu. Ob 10 pa se je v Našem domu začelo zborovanje. Otvoril ga je predsednik fantovskega odseka Marijan Indihar, ki je v uvodnih besedah pozdravil številne udeležence, nato pa na kratko različil pomen takih prireditvev za našo mladino; kot kazipot in cilj mladinskega dne je postavil Slomškove besede: Materin jezik je izmed vseh dobrot največja dobrota!

Sledili so pozdravi zastopnikov organizacij; zvezni predsednik SFZ Franci Markez je v izbranih besedah izrazil svoje veselje, da je San Justo, kot eden najmlajših odsekov, pripravil Mladinski dan in jih bodril, naj vztrajajo na tej poti. V imenu Zedinjene Slovenije je pozdravil predsednik g. Horvat, v imenu SDO Milica Hribar, v imenu dekliskega odseka Našega doma Barbka Maček, v imenu zadruga Naš dom predsednik g. Benko in izrazil svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da je Naš dom po sedmih letih svojega obstoja dobil svoj podmladek, t. j. mladinske organizacije. Navduševalne besede je izrekel tudi g. J. Mernik.

V naslednji točki nam je dekliski oktet občuten zapel dve pesmi. Alenka Jenko pa je prepričevalno recitirala dve Balantičevi pesnitvi.

Glavni govornik zborovanja je bil

kakor izredno lepo predavanje, sta bila deležna živahnega odobravanja. Večer bi zaslužil več pozornosti.

V nedeljo 29. julija je staršem na roditeljskem sestanku polagal nauke o verski in narodni vzgoji otrok g. Jože Jurak. Predavanje je imelo naslov: Slomškovega duha v naše družine! Istočasno je bila sosednja dvoranica nabit polna otrok, ki so igrali tombolo. Igrali je sledila pogostitev.

V nedeljo, 12. avgusta, je bilo v domu lepo slavlje ob priliki srebrne maše univ. prof. dr. A. Čuka, ki je iz ZDA prišel na obisk v Argentino. Prvič so Slomškov dom ob tej priložnosti obiskali univ. prof. dr. Ignacij Lenček, msgr. Janez Hladnik, g. Štefan Tonkili in drugi. Vsi so izrazili veliko zadovoljstvo ob svojem obisku. Zlasti so bili presenečeni nad lepo urejenimi prostori, obširnim vrtnom in odlično lego v središču Ramos Mejia. Na Veliki šmaren, 15. avgusta, so imeli otroci svojo mesečno otroško prireditvev. Gdč. A. Šemrov je napovedovala spored, ki je obseval glasbeno točko, lutkovno predstavo in čajanko. Na klavir je zaigrala lepe

Milan Magister. V navduševalnih in prepričevalnih besedah je govoril zbrani mladini. Jasno je pokazal, kako vse javno prizadevanje in delovanje v naši skupnosti tudi rodi svoj sad. Vse to naše delo je kakor kapital, ki smo ga naložili na obresti. Po skromnih računih, je nadaljeval g. Magister, slovenska skupnost izda za slovenske javne zadeve naše skupnosti nad 6 milijonov pesov letno. In kje je vse tiho delo, predavanja, tečajji sestanki itd., vse to je naš kapital. Obresti ste pa vi, dragi mladi prijatelji, ki s svojim delom dokazujete, da kapital ni bil slabo naložen. Govornik je žel za svoje tehtne besede res navdušeno odobravanje.

Po opoldanskem odmoru, med katerim so fantje in dekleta postregli z okusnim kosilom, se je pričel popoldanski program.

Pričeli so naraščajniki z igro z žogo, vodil jih je Lojze Mehle; v drugi točki so nam pa pokazali vajo z zastavicami. Deklice, katere je vodila gdč. Katica Kovač, so podale vajo z obročki. Sledil je nastop članov s prosto vajo; dekleta so pa nastopila s simbolično vajo, oblečene v narodne noše in uspele z izrednim efektom navdušiti občinstvo. Vaje je naštudiral ga. Vivotaja. V znak priznanja so ji dekleta izročila slovenski sopek. Fantovske vaje je sestavil g. Rode.

V drugem delu programa so nastopili odbojkaši iz Lanusa, San Martina in San Justa. V prvi igri je zmagal San Justo proti Lanusu s 11—15, 15—11 in 15—13. Igra San Martin—San Justo je ostala neodločena, dobila sta namreč vsak po eno igro.

Po športnem delu se je pričela prosta zabava. Za veselo razpoloženje so poskrbeli domači fantje, ki sicer trdiyo, da igrajo „Donavske melodije“ pa v resnici znajo še mnogo več. Številno občinstvo je v njihovi družbi prebilo lep pomladanski večer.

melodije Milica Šimič; gg. Trtnik in Klemenc pa sta s predstavo „Janko in Metka“ otrokom in staršem storila izredno veliko uslugo, saj nam podobnih prireditvev za otroke krvavo primanjkuje. Isti teden, 17. avgusta, je SKA pripravila zbiranje umetniške loterije. Obisk je bil izredno lep. 19. avgusta je na borčevskem večeru predaval g. Radivoj Rigler o današnji borbi proti komunizmu. Na VI. rednem prosvetnem večeru je ramaški pevski zbor pod vodstvom g. Čamernika ubran zapel dve narodni in mogočno „Ti si Peter...“, ki je bila uvod v tehtno predavanje g. dr. Jožeta Ranta o pomenu papeške okrožnice „Mati in učiteljica“. Na obeh večerih je razgibana debata pojasnila marsikatero vprašanja.

Zmanjkalo bi prostora, če bi hoteli opisati še vse druge ne dosti manj važne dogajanja. Te dni je Slomškov dom dobil novo, lepo pridobitev zidanih paviljonov, ki bodo služili kegljačem, ob prreditvah pa prodajalnice, prvi del pa za gledališče in odrske nastope na prostem. „Pravo letno gledališče“, so ugotavljali presenečeno nekateri obisko-

Vsak teden ena

VESELJA DOM

A. M. Slomšek

Preljubo veselje, o kje si doma? Povej, kje stanuješ, moj ljubček srca? Po hribih, dolinah za tabo hitim, te videti hočem, objeti želim.

Te iščem za mizo, kjer dobro jedo, na plesu pri godcih, kjer sladko pojo, pa prava veselja pri rajanju ni, pijance, plesalce veselje beži.

Te iščem po polju, kjer rožice cveto, po logu zelenem, kjer ptičke pojo, pa ptičke vesele in rožice vse le imajo veselje za mlado srce.

Poslednjič veselje šele zasledim, na vaško ledino pridiram za njim. Glej, tamkaj z otroki prijazno igra, jim kratek čas dela, pri njih je doma.

Oh, blažena leta nedolžnih otrok, imate veselje brez težkih nadlog! Oh, kako vas srčno nazaj si želim, a vi ste minula, zaman se solzim.

Le eno veselje še čaka namé v presrečni deželi, kjer mlado je vse. Trpljenje v taisto deželo ne zna, le tamkaj je pravo veselje doma.

valci. Gradbena dela novih zidanih stavb je vodil s pomočjo prostovoljnih „garačev“ g. Vinko Tomazin st., leseno ogrado na strehi pa g. Matevž Potočnik. Gledališki paviljon bo imel stalen zložljiv oder, ki se bo ob večjih igrah na prostem lahko razširil. Nova pridobitev bo izročena svojemu namenu v nedeljo, 9. septembra, na proslavi prve obletnice blagoslovitve Slomškovega doma. Na slavje se odbor in lepo številno sodelavcev z veliko verno pripravljajo. Lep celodnevni spored in običajna dobra postrežba bosta gotovo privabila lepo število gostov, zlasti naše mladine, ki zna ceniti napore slovenskih domov v tujini.

SLOVENCI PO SVETU

AVSTRIJA

40-letnica mašništva msgr. dr. Jožeta Jagodica

Dne 8. julija je bila v Ainetu na Vzhodnem Tirolskem lepa slovesnost. Sedanja tamošnji župnik msgr. dr. Jože Jagodic je tega dne praznoval 40-letnico, odkar je bil posvečen v duhovnik. Farani so mu za ta jubilej pripravili lepo slovesnost. V soboto, 7. julija je bila slavnostna akademija, na kateri so nastopili možki in mešani zbor, otroci z deklamacijami, domača godba pa tudi z lepimi točkami. Slavnostni govornik je bil krajevni nadočitelj, ki je jubilanu v imenu krajevne občine izročil tudi lepo darilo. V nedeljo dopoldne je bila v farni cerkvi slovesna sv. maša. Msgr. Jagodicu je pridigal lienški dekan prošt Budameier, na koru je pa ubran prepelval cerkveni pevski zbor. Po cerkvenem opravilu je bila procesija, v kateri so Tirolci nastopili v svojih narodnih nošah, v njej pa je vzbuljal tudi veliko pozornost okoli 100 tirolskih strelec, ki so ob blagoslovu oddajali častne strele.

Pismo iz Avstralije

Brisbane, 6. avgusta 1962

V zadnjem poročilu sem vam nanašal nekaj značilnosti avstralskega notranje in zunanje-političnega položaja, njene vselitvene politike, kakor tudi nekaj podatkov o življenju in delovanju Slovencev v Brisbaneu. Zaradi obsežnosti tega kontinenta je človeku, ki živi stalno v enem kraju, težko podati pravo sliko, kajti položaj ljudi tako glede dela, kakor tudi zaslužka, stanovanjskih razmer in življenjskega standarda ni povsod enak, ampak različen. Pravo sliko bi lahko o vsem podal le tisti, ki mnogo potuje in se za te stvari tudi zanima.

Za razsežnost tega kontinenta naj navedem primerjavo, kar bo morda zanimivo rojake v Argentini. Za Avstralijo po razsežnosti zaostaja samo malo Brazil. Namesto neprehodnih pragovcev ob Amazoni z Indijanci v Brazilu, se v notranjosti Avstralije razprostirajo ogromne puščaše še z domačini, in kraji, v katerih v treh ali štirih letih samo enkrat dežuje. To so veliki kontrasti, ki si jih je težko predstavljati.

Glede vselitvene politike in samih vseljencev je splošno mnenje zelo deljeno, kar je pokazal zadnji izid glasovana Gallup Pola. Za mnenje so vprašali 1600 ljudi iz različnih slojev. Odgovorili so morali na vprašanje: Ali smatrate, da so imigranti spremenili način avstralske kulture in življenja, in ali ima to na splošni razvoj kakšen pomen? 55% ljudi, ki so bili vprašani

za mnenje, je odgovorilo pritrdilno, 35% jih je izjavilo, da imigranti samo malo vplivajo na spremembo načina avstralskega življenja in njene kulture, 8% vprašanih ljudi pa svojega mnenja ni povedalo. Drugo vprašanje je bilo: Ali se je s prihodom vseljencev položaj v državi izboljšal ali ne? Večina je odgovorila pritrdilno. To izboljšanje vidi v prehrani, v zidanih novih hiš in stanovanjih, v kulturnem življenju, kakor v celi vrsti novih poklicev, ki so jih prinesli v deželo vseljenci. Seveda so pa tudi tu nestrpnosti, ki so proti vseljencem, češ, da odjedajo kruh domačinom in da jim odvzemajo boljše mesta, da so pomnožili število brezposelnih, da z vseljenci prihajajo v deželo tudi kriminalni tipi. Toda na splošno je mnenje o vseljencih ugodno, kar priznavajo tudi na vodilnih mestih. To mnenje potrjujejo tudi ob zaključku šolskega leta otroci vseljencev, ki dosegajo boljše uspehe kot domačini. Toda zaradi tega ni nobene zavisti, ker v šoli med otroci domačinov in vseljencev ne delajo nobene razlike. Belec lahko sedi poleg polno ali polkrvnega domačina. Razlika v rasi sicer še obstaja, toda vedno se razmere med belimi in domačini izboljšujejo, zlasti, ker tako domače, kakor svetovno mnenje s prstom kaže na to zastarelo politiko 19. stoletja. Rasno diskriminacijo pa je še opaziti zlasti v točilnicah, kjer ponekod nočejo postreči gostom druge barve kože. Toda po zadnjih poročilih so ras-

no diskriminacijo povsem odpravili v državi Novi Južni Wales, kjer živi še vedno kakih 13 do 14.000 domačinov prvotnih prebivalcev. Vsaka zvezna država ima namreč svojo zakonodajo in to vprašanje rešuje za svoje področje. Tako je n. pr. v državi Queensland polno in polkrvnim domačinom, zlasti tistim, ki žive v zaščitenih področjih, prepovedano uživanje alkoholnih pijač, brez predhodnega dovoljenja pristojnega urada za zaščito domorodcev.

Proti rasni politiki so zlasti dijaki na tukajšnji univerzi, na kateri jih mnogo študira in tudi polaga diplomske izpite iz Azije ter Afrike. V točilnicah večkrat pride do izgredov, ko jim odklanjajo postrežbo s pijačo. Nedavno so na celinsko Kitajsko prisilno vrnil nekaj že več let v Avstraliji živečih Kitajcev, ki niso imeli vselitvenega dovoljenja. Dijaki so zaradi tega priredili viharne demonstracije. Oblasti pazijo zlasti na ladijske dezertarje. V mestu Darwinu na severu so n. pr. trije člani posadke portugalske vojne ladje tik pred odhodom ladje zaprosili za azil. Oblasti so ga jim odklonile, zato so bili tik pred deportacijo, toda Vrhovno sodišče jim je politični azil dovolilo pod pogojem, da se bodo dobro zdržali in da bodo imeli redno zaposlitev.

Avstralski slovenski „leteči misijonar“ Rev. dr. Mikula se je v nedeljo 1. julija 1962. poslovil od nas. Toda damo na njegovo besedo, da je to samo začasno. Po desetletnem neutrudljivem delu za dušni blagor tukajšnjih rojakov, saj je obiskoval menda redno vse večje slovenske naselbine, je dobil zasluženi dopust za obisk rojstne do-

movine. Že naslenjo sredo 4. julija ga je značna pot vodila na prvo etapo preko Filipinov na Japonsko, na obisk k staremu prijatelju misijonarju Vladimiru Kosu. Iz Japonske je odletel v ZDA, kjer bo po tritedenskem bivanju na obali tople Kalifornije v San Francisu gost pri župniku Trunku, tudi koroškemu rojaku. Nato bo obiskal Lemont — ameriške Brezje, da se bo poklonil spominu pok. škofa dr. Rožmana, ki mu je bil pridigar na novi maši. Po obisku večjih slovenskih naselbin v ZDA, bo preživel nekaj časa tudi v Kanadi, zatem pa odletel v Evropo. Upamo, da ga bomo oktobra meseca prihodnje leto znova že lahko pozdravili v svoji sredini.

Po zadnji maši, ki jo je imel pri nas, so nas naše gospe presenetile z obilnim prigrizkom, ki so ga pripravile. Vsi smo g. dr. Mikulu želeli srečno potovanje in bivanje v raznih državah sveta ter v svojem rojstnem kraju Lohče na Koroškem. Poslovilna slavnost je bila v župnijski dvorani, ki nam jo župnik vedno rad da na razpolago. Kadar imamo mašo, pri njej vedno poje naš cerkveni zbor pod vodstvom pevovalje in organista S. Srca.

Kako pa s podnebjem, bo marsikdo vprašal. Z ozirom na razsežnost Avstralije je zelo različno in obsega vse pasove. Tako leži n. pr. Tasmanija na isti zemljepisni širini kot Trst in ima tudi temu primerno podnebjem. Zato v njej prava zima z več metrov visokim snegom, zlasti v višjih legah, ni nič posebnega. Podobno je tudi v Victoriji, ki jo loči od otoka Tasmanija le stoimenska ožina. Na meji med zveznima državama Victorijo in Novim Južnim Wa-

lesom se razprostirajo Snowy Mountains (snežne planine). Že ime pove, da sta sneg in led tamkaj doma. V južnem delu Victorije se razprostirajo tkz. Avstralske Alpe, ki so središče zimskega športa. Bolj ko prehajamo proti severu in zapadu, se širi planota, in mesto Brisbane se nahaja tudi za severnega Evropejca v znosnem subtropskem pasu. Največja vročina pritiska od decembra do februarja. Takrat so tudi šolske počitnice in večina delavstva ima letni dopust. Vse hiti na morje, pod šotore. Toda v zadnjih letih opažamo močne spremembe. Ni več tiste vročine, kot je bila pred 12 leti, ko sem prišel semkaj. To potrjujejo tudi domačini. Sedaj imamo zimski čas, a na mesto običajnega mrzlega zapadnega vetra, ki prodira do kosti, imamo lepo pomladansko sonce. Tudi dežja smo imeli. Tako podnebjem je tu znosno in tudi zdravo. Pravo nasprotje Sydneyu, zlasti pa Melbourneu, glavnemu mestu države Victorija, za katerega je znano, da ga v enem dnevu obiščejo vsi letni časi. Zaradi tega se je mnogo naseljencev tudi po zdravniškem nasvetu preselilo semkaj. Proti severu se širi tropski pas, kamor se naseljujejo zlasti Italijani iz Kalabrije in Sicilije in so si ustvarili že „državo v državi“.

Marsikaj bi se dalo še poročati. Zlasti še kaj iz Avstralske Slovenije. Pa naj ostane še za kako ugodnejšo priložnost. V upanju, da sem tako uredništvu, kakor bralcem Svobodne Slovenije, ustregel s temi bežnimi podatki, pošiljam vsem pozdrave iz topllega Brisbane!

Janez Primožič

SLOVENCI PO SVETU

(Nadaljevanje s 3. strani)

Na slavnost v Ainet je prišlo tudi okoli 100 Slovencev iz raznih krajev, zlasti iz Spittala, iz Pliberka pa cerkveni zbor. Jubilanta je pozdravila pred župniščem deklica iz Spittala, med kosilom pa deklica iz Pliberka, v imenu Slovencev Nande Babnik, v imenu Podjune, domovine škofa dr. Rožmana in Gorenjske pa sedanji vogrški župnik Vinko Zaletel.

Popoldne so bile v cerkvi slovenske pete litanije Matere božje. Udeležili so se jih tudi domačini, ki so jih ob tej priložnosti privikrali in tudi slovenske cerkvene pesmi, ki jih je prepeval pliberški slovenski cerkveni zbor pod vodstvom prof. Silva Miheliča.

Slovenosti se je udeležil tudi velik prijatelj tako jublanta, kakor tudi Slovencev sploh bivši stiški prior p. Evgen Fiderer, sedaj opat v Stamsu na Tirolskem.

K 40-letnici mašništva msgra. dr. Jožeta Jagodica so poslali čestitke med drugim inoškofski škof dr. Pavel Rusch, ljubljanski nadškof msgr. Anton Vovk in tirolski državni poslanec Kranebitter. Pridružuje se jim tudi Svobodna Slovenija in kliče jublanta: Bag ga živi še mnogo let!

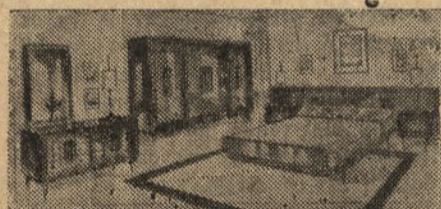
PO ŠPORTNEM SVETU

V Pragi je bilo prve dni julija svetovno prvenstvo v orodni telovadbi. Nastopilo je skoraj 300 tekmovalcev in tekmovalk. Zah. Nemčija, Vzh. Nemčija, Avstrija, Finska, Francija, Madžarska, Italija, Poljska, švedska, ZSSR, Jugoslavija, Kanada, Kitajska, ZDA, Japonska in Kuba, so poslale kompletne moške in ženske vrste, posameznika pa še: Anglija 2, Portugal 1, Rumunija 3, Južnoafriška Unija 2 in Severna Korija 1. Samo moško vrsto so poslale Luksemburg, Švica, Turčija, Iran in Egipt. Rumunija in Izrael pa sta poslali le kompletno žensko vrsto. Posameznice so bile še iz Bolgarije 3, Anglije 2, Nizozemske 1, Portugala 1, Južnoafriške Unije 2, Irana 3, Nove Zelandije 3 in Egipta 2.

Ker še nimamo rezultatov tega tekmovanja, si oglejmo uspehe Slovencev oziroma Jugoslovanov na dosedanjih svetovnih prvenstvih v orodni telovadbi: Na prvem in drugem prvenstvu leta 1903 in 1905 v Antwerpnu in Bordeauxu še niso nastopili; leta 1909 v Luksemburgu pa je Slovenija zasedla predzadnje — 5. mesto. V Turinu leta 1911 je bila Slovenija na četrtem, Hrvaška pa na predzadnjem — sedmem mestu. V Parizu leta 1913 je med šestimi državami Slovenija zasedla peto mesto.

Po prvi svetovni vojni je bilo prvo svetovno prvenstvo v orodni telovadbi v Ljubljani leta 1922. Udeležilo se ga je 5 držav; Slovenci so kot Jugoslovani zasedli 2. mesto. Leta 1926 je na prvenstvu v Lyonu Jugoslavija zasedla 2.

ZENINI — NEVESTE!

Kjer stanovanje opremi Rado, veselo je staro in mlado!
LOS ANDES — RADOVAN SOBAN
Blanco Encalada 261 Villa Maidero

mesto, leta 1930 v Luksemburgu pa 3. mesto. Leta 1934 je na prvenstvu v Budimpešti sodelovalo poleg 12 moških tudi pet ženskih reprezentanc, Jugoslovani tedaj niso nastopili. Leta 1938 je v Pragi jugoslovanska moška vrsta zasedla 3. mesto, ženska pa drugo.

Po drugi svetovni vojni so leta 1950 izvedli prvo prvenstvo v Baselu, Jugoslovani so zasedli zadnje — 6. mesto, damska vrsta pa 4. mesto. Leta 1954 je v Rimu Jugoslavija zasedla 12. mesto pri moških in 11. pri ženskih vrstah. Leta 1958 v Moskvi je moška vrsta zasedla 6. mesto, ženska vrsta pa 12. mesto. Nastopilo je v Moskvi 15 moških in 13 ženskih reprezentanc.

OBVESTILA

KONCERT kvarteta Finkovih bo v soboto 8. sept. ob 19 uri na Av. Santa Fe 1145.

Romanje Družabne Pravde bo v nedeljo 9. sept. v slovensko Marijino cerkev v Lanús. Sv. maša bo ob pol 11 uri. Ob vsakem vremenu!

Vse rojake opozarjamo na izvajanje slovenskih narodnih plesov na proslavi obletnice Slomškovega doma, v nedeljo 9. septembra. Slovenska folklorna skupina bo pod vodstvom Janeza Bitenca izvajala primorske, belokranjske, koroške in gorenjske plesse (Rezijanka, Svatbenj rej, Lepa Anka, Svatbena polka). Ne zamudite!

9. septembra bo v Slomškovem domu proslava obletnice otvoritve. Začetek ob 11,30 s sv. mašo. Popoldne ob 15 uri nastopi in družabna zabava. Vabimo vse rojake, da se pridružijo slavlju v Slomškovem domu!

SKAD vabi akademike in prijatelje na izlet na Ezeizo, dne 16. septembra. Dobimo se ob 10 zjutraj pod mostom na Rivadavia v Liniersu.

Sanmartinski krožek SDO bo imel svoj redni sestanek v nedeljo 16. sept. ob 9 uri zjutraj (ne ob 10, ker ta dan ne bo slovenske službe božje) v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. Vsa dekleta iz San Martina lepo povabljeni!

V Slovenskem domu v Carapachayu bo imel v nedeljo 16. sept. ob 16 uri g. dr. A. Starc predavanje o mladinskem vprašanju. Vse, ki se zanimajo za mladinski problem, lepo vabimo na zanimivo predavanje.

Od zibel do groba, je naslov novi otroški igrical. Spisal jo je znani mladinski pisatelj Mirko Kunčič. Igrali jo bodo učenci šole A. M. Slomška na novem odru letnega gledališča v Slomškovem domu, 23. septembra.

Tombolske tablice za veliko sanmartinsko tombolo se dobe tudi pri hišniku Slovenskega doma v San Martinu, g. Pavlu Pristovniku vsak večer od 18 ure dalje ter ob sobotah in nedeljah ves dan.

Vsakoletni Mladinski dan vse slovenske mladine v Vel. Buenos Airesu bo prvo nedeljo v novembru (4. 11.) s slovesnim zaključkom Mladinskih športnih dni. Tradicionalni mladinski izlet bo pa 9. decembra. Na ti dve prireditvi opozarjamo našo mladino, kakor tudi organizacije.

X. MLADINSKI DAN

Prirejata dekliški in fantovskij odsek v Slovenski vasi združen z

OTVORITVIJO MLADINSKIH ŠPORTNIH DNI

Prireja Slovenska fantovska zveza

Program:

- 9,30 mladinska sv. maša
- Otvoritev športnih dni z odbojko med odseki: Slov. vas, San Martin, San Justo, R. Mejía, Morón ter Adrogué
- Odbojka dekleta: Moron-Slov. vas
- 15,30 Simbolične in proste vaje

V NEDELJO, 16. SEPTEMBRA VSI V SLOVENSKO VAS — LANUS!

Pol milijona pesov

so vredni dobitki velike sanmartinske tombole, ki se bo vršila v nedeljo dne 7. oktobra. Dobitkov (tombol) bo deset in sicer:

AUTO — znamke De Carlo, model Glamour 1962

TELEVIZIJSKI APARAT
HLADILNIK „BLEĐ“
SPALNI DIVAN
LOŠČILEC
GRAMOFON WINCO
ROČNI RADIJSKI APARAT
ELEKT. BRIVSKI APARAT
ŠIVALNI STROJ

SODČEK VINA

Tombolske tablice prodajajo:

1. Dušnopastirska pisarna, Romón Falcón 4158
2. Naš dom v San Justo
3. Slomškov dom v Ramos Mejía
4. Slovenski dom v Carapachayu
5. g. Anton Boštjančič, Hornos 3052, Lanús
6. g. Edvard Škulj, Habana 825, Martinez
7. g. Luka Milharčič, Mueblería „Ezeiza“, Ezeiza
8. g. Anton Urbančič, República de Chile 3072, San Justo
9. Janez Šest, Suárez 123, Boca
10. Marijan Trtnik, Boulogne (župnišče)

Priloge za proslavo 100-letnice smrti A. M. Slomška so v polnem teku. Prireditve bo imela vsenarodni značaj, saj se bomo z njo pridružili podobnim prireditvam po vsem svetu, zlasti proslavi, ki jo bodo imeli isti dan v Mariboru.

VAŽNO OBVEŠTILO

Vse rojake trgovce, industrijalce in majhne obrtnike opozarjam, da je treba po odredbi 781-787 glavnega ravnateljsva za davke, navesti številko dohodkov in prodaje na vse račune, spretna pisma pošiljk (remitos) in potrdila. Določeni rok za prijavo bo zapadel 2. oktobra 1962. Po zapadlosti tega roka bodo morali vaši odjemalci pri plačilu vaših računov zadržati naslednje odstotke: 3% kot dohodninski davek in 7% kot davek na prodajo (če se nanaša na tovarnarje). Kazni znašajo od \$ 1.000.— do \$ 100.000.—

Ne pozabite pravočasno urediti te zadeve, Nikar ne zanemarjajte tega obvestila!

Prav tako svetujem vsem rojakom, da revidirajo svoje napovedi pod prisego (declaración jurada) dohodninskega davka za leto 1961. Če ste prikrili zneske ali nikdar niste plačali omenjenega davka, Vam Glavno ravnateljstvo za davke z dekretom 6480/62 nudi edinstveno priložnost, da pridete na tekoče s tem, da svoj kapital zavarujete s plačilom najnižjega davka 5%.

Ze sleherni nasvet ter pojasnila vedno na razpolago
FELIKS JAMSEK
Trelles 2526, — Capital Federal
T. E. 59.0944

Polporna tajnost, vestnost ter zanesljivost zajemčena!

T. V. najboljše znamke ter vse, kar potrebujete za svoj dom ti nud!

Novak

Cena, kvaliteta, dolgoročno odplačevanje

Popravila hladilnikov, barvanje, zamenjava in drugo.

Cerrito 2245
Lomas del Mirador

Z NARODNIMI NOŠAMI NA PLAN!

Samo nekaj tednov nas še loči od proslave Slomškove stoletnice. V njegovih časih je bila raba narodne noše vsakdanja stvar, zato bomo počastili njegov spomin z nastopom istih.

Prosimo, da vsi tisti, ki že imajo narodne noše in vsi, ki si jo sedaj nabavljajo na organiziran način, upoštevajo sledeče:

Vse, ki si v tem kratkem času niste mogle napraviti avb in zavijaček, nastopite na proslavi kljub temu, ker to je izključno slovenski, interni nastop. Deklice, kakor tudi dekleta do zrele dobe, naj nosijo zavijačke, avbe so v starih časih nosile samo žene.

Vsi, ki imajo morda posamezne dele, naj posodijo tistim, ki jim kaj manjka, ker niti ena narodna noša ne sme ostati ta dan v omari.

Vse, ki imajo narodne noše od preje, pa so morda pomanjkljive, naj se oglasijo v Slomškovem domu, kjer se vsak četrtek in soboto zvečer pripravljajo večje število narodnih noš za Slomškovo proslavo.

Nadalje naj vsi zamudniki, ki so si naročili narodne noše na organiziran način, dvignejo čimprej vse potrebno.

Zadnji teden bo pregled vseh narodnih noš, tako starih, kot novih, ker na proslavi morajo nastopiti samo pristne.

Ako pa iz kakršnih koli razlogov katera ne more nastopiti za to priliko, naj misli na prihodnji prvi javni nastop, ki bo za Slovenski dan na Pristavi.

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

II.

Geometer in učitelj sta našla pri Zofiji znano družbo samih stalnih Zofijinih gostov, uradnikov, trgovcev in sosedov. Dobrodušni ljudje, ki jim je tekla zibelka kakor Pozniku v gorah in so bili pododvali gorjanska svojstva svojih dedov. Oblačili so se nepričljivo, preprosto, skorajda že ohlapno in nemarno. Tudi govor jim je bil domač: okorno vedro nareče gorskih vasi, zatego in izvorno pojocje. Stanovskij uradniški čin jim je dal nekaj zanosne kretnje, v prozorno poštemih lících si jim viden pisano smer njihovega čustvovanja. Ovdoveli sodnik svetnik Tonejec je negoval svojo košato brado, notar Bradac se je očividno zabaval s svojim zlatim nanosnikom, ki mu je visel na močni vrvi, koncipient Povščič si je vezal po Prešernovo pentljo pod raztegnjeni ovratnik, ki mu je bolj odkrival nego zakrival dolgi, sloki vrat. Bil je poleg domačega trgovca Fratrika še poleg ničnemuren in se je trudil, da bi rahlo nosljal. Odlučno vojaške kretnje je imel poštar Mlakar, ki je imel tudi svoje posebne politične nazore; živel je v večni borbi s kmetskim, do bridkosti robotim sedemdesetletnim ka-

planom gospodom Pencinom, ki je njuhhal iz slonovinaste tobačnice, nemčuril in se hvalil z raznimi zgodbami, ki jih je doživel z visokim gospodom saksoskim kraljem Friderikom Avgustom II., ko je knez proučeval rastlinstvo po okolici. Včasih je zašel v družbo še župnik in dekan gospod Kragelj, ki je slovel po svojih zgodovinskih spisih v pokrajinskem listu in bil poseben zaupnik višjega uradništva in gospe tarjeve. To zadnje so mu najbolj zamerali in zlasti notar je netil odpor proti njemu. Morda mu je delal krivico, zakaj dekan se je otepal, kolikor mu je dovoljevala vljudnost, jezične notarke, ki je tožila, preganjala z robato ljubosumnostjo svojega moža in natakalice, kamor ji je zahajal mož v gostilnico. Ta njena slabost se je bila zadnje čase čudno razvnela proti prijetni gospe Zofiji. Privlačnost gospe Zofije res ni bila majhna; vsak dan ji je podvoril ta in oni, češ, da je vdeva za devet deklet. Zofija se prikupljivo nasmihala, vedno vljudna, vedno okusna, vedno dobre volje in ljubka, kakor iz prodajalne. Točila je izvrstno pivo in različna vina. Vino ji je tegnil trgovec Fratrik, štiridesetletni samec z

omejenim obzorjem in silno vztrajno nado, da sčasoma omeči trdo srce gospe Zofiji, ki se mu je poredno rogala, ko je pel ob kitari sentimentalne arije in ljubosumno oprezoval, ali ni krčmarica z drugimi gosti kaj bolj prikljudna, kakor z njim. Sklonil se je bil tisti večer pravkar po svoje godalo, ko sta vstopila geometer in učitelj v zračno verando, ki so ji rekli salon.

Veselo iznenajeni so gostje sprejeli geometra. Za učitelja se sprva ni zmečnil nihče. Vljudno in sramežljivo je odklonil pohubo, naj večerja, dasi je Poznik silil. Skromno je sedel kraj mize in pil. Zagledal se je na steno, kjer je visela slika z veselo vsebino: Grünzer. Falštaf korači po ulici. Droben pažek mu nosi strašni meč in dvoje veselih deklet se nagiblje iz okna pa se smeje ob vedrem prizoru...

Hvaležno prisluskuje učitelj pogoru pri mizi: saj so same vsakdanje reči, a njemu se zdi zlasti Poznikova beseda prečudno slovesna in važna, moška, prav taka, kakor bi jo sam rad imel za vse na svetu, pa nima in vedno zopet čuti, da je ali šolarsko otročji ali pa učiteljsko slovesen, omleden. Čisto za nič pa le nistem, najde zdajci nekako tolažbo, ta močni, ta zdravi France me mara. Duša verna sem mu. Prijatelj!

Vzdramil ga je poštar, ki ga ob vsaki priliki zasmehuje, naj vendar že

pove, kako je bilo na zadnjem jesenskem lovu. Ali je reš našel zajca v loži. Sivec se vedno znova opravičuje, da je bil tedaj privikral na lovo in da so lovci pač lovci in hudo poredni, pa si marsikaj izmislija.

„Jägerlaten, kajpada,“ govori Mlakar navidezno brez namena in vsakdanje. „Le ne ženite si k srcu. Dobre oči pa nekoliko sreče. Še pravi Nimrod utegnete postati.“

Učitelj se brani pohlevno, da ljubi pač po svoje prirodu, ubijanje da mu pa ni po srcu. Mlakar se mu porogljivo zasmeje. Nato pa se udari po čelu in vzkligne:

„Saperment vendar! Saj res. Skoraj bi bil pozabil. Lovec niste, ste pa učejnjak in celo pisatelj. Čestitam, čestitam.“

„Was denn, was denn?“ vpraša stari kaplan Pencin radovedno.

„Naš gospod učitelj. Čestitajte mu. Krasen članek je napisal o herbariziranju v ljudski šoli.“

„Oho, oho!“ se čudijo drugi.

„Poslal sem spisec stanovskemu glasilu,“ pove vzhičeno učitelj. „So torej tiskali?“

V trenutku mu je jasno, da je v del poštar spis v uradu. List s člankom mu torej leži zdaj že doma na mizi. Nastropnost, da bi se čimprej videl tiskanega, ga prime. Pokliče, da bi plačal. Pa mu

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentino \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7218

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA GLEDALIŠKI ODSEK

sobota, 15. septembra, ob 19,30

nedelja, 16. septembra, ob 17

„Teatro 850“ — Montevideo 850

Capital

KRSTNA PREDSTAVA

Branko Rozman

OBSODILI SO KRISTUSA

Režija: Nikolaj Jelčnik

Scena: Milan Volovšek

Začetek točno ob napovedani uri
Vstopnice v predprodaji v Dušnopastirski pisarni in v pisarni Kulturne akcije

Ves dobiček predstave je za Rožmanov zavod v Adrogné

(Dalje prihodnjič)